

باسمه تعالی

شیوه‌نامه توسعه کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان

مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ۱-۱-۳، ۲-۱-۱، ۲-۱-۳ و ۲-۲-۳ سند راهبردی کشور در امور نخبگان (مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی)، به منظور تحقق مأموریت و نیل به اهداف «طرح شناسایی و هدایت استعدادها برتر (شهاب)» (مصوب هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۵ و اصلاحات نهایی آن در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۵) و در اجرای سیاست اجرایی طرح شهاب در محور «هدایت» دوره متوسطه مبنی بر «ارتقاء کیفیت تحصیل رسمی، غنی‌سازی در حوزه‌های استعدادی و پرورش مهارت‌های پایه اثرگذاری نخبگانی (خلاقیت، حل مسئله، رهبری و همدلی اجتماعی)» (مصوب شورای راهبری طرح شهاب در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۲ و ابلاغی از سوی رئیس بنیاد ملی نخبگان در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۳)، بنیاد ملی نخبگان با تصویب این شیوه‌نامه از توسعه کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان پشتیبانی می‌کند.

ماده ۱: تعاریف

در این شیوه‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آنها می‌شود:

- الف. «بنیاد ملی» به جای «بنیاد ملی نخبگان»؛
- ب. «بنیاد استانی» به جای «هر یک از بنیادهای نخبگان استان‌های کشور»؛
- ج. «معاونت مستعدان» به جای «معاونت مستعدان و آینده‌سازان بنیاد ملی»؛
- د. «کارگروه» به جای «کارگروه توسعه کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان» که ترکیب و شرح وظایف آن در ماده ۳ این شیوه‌نامه آمده است؛
- هـ. «دانش‌آموز مستعد» به جای «هریک از دانش‌آموزان دوره متوسطه مشمول گروه مستعدان» مطابق مفاد سیاست اجرایی طرح شهاب در محور «شناسایی» دوره متوسطه؛
- و. «کانون» به جای «هریک از کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان»؛
- ز. «کارگزار» به جای «هریک از اشخاص حقیقی یا حقوقی که برای کمک به اجرای این شیوه‌نامه با بنیاد ملی همکاری می‌کند».

ماده ۲: اهداف

اهداف تدوین و اجرای این شیوه‌نامه عبارت است از:

- ۱-۲. رشد و بالندگی مستعدان در مناطق مختلف (با تکیه بر مناطق محروم) و بهره‌گیری از توانمندی‌ها و قابلیت‌های آنان در تعالی و پیشرفت متوازن مناطق مختلف کشور؛
- ۲-۲. متشکل شدن دانش‌آموزان مستعد در قالب کانون‌های مردمی و هویت‌بخش (با تأکید بر جنبه‌های فرهنگی و تربیتی) فعال در عرصه شناسایی، هدایت و توانمندسازی مستعدان؛
- ۳-۲. افزایش سهم و نقش کانون‌های مردمی (به‌مثابه حلقه‌های میانی مورد تأکید رهبر فرزانه انقلاب اسلامی) فعال در قالب مساجد، هیئات، پایگاه‌های بسیج و... در تأسیس و فعالیت نهادهای توانمندساز و نخبه‌پرور.

ماده ۳: کارگروه

به‌منظور برنامه‌ریزی و هماهنگی اجرای این شیوه‌نامه، «کارگروه توسعه کانون‌های مردمی شناسایی و هدایت مستعدان» با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می‌شود:

۱-۳. ترکیب اعضای کارگروه

- الف. معاون مستعدان، به‌عنوان رئیس کارگروه؛
- ب. مدیرکل دفتر شناسایی و هدایت مستعدان، به‌عنوان دبیر کارگروه؛
- ج. دو نفر از رؤسای بنیادهای استانی (به پیشنهاد رئیس کارگروه و تأیید و صدور ابلاغ قائم‌مقام بنیاد ملی)؛
- د. سه نفر از کارگزاران، صاحب‌نظران و فعالان کانون‌ها (به پیشنهاد رئیس کارگروه و تأیید و صدور ابلاغ قائم‌مقام بنیاد ملی).

۲-۳. وظایف کارگروه

- الف. تبیین راهبردها و سیاست‌های بنیاد ملی در اجرای شیوه‌نامه؛
- ب. بررسی و تأیید صلاحیت کارگزاران مجری فرایندهای ارزیابی کانون‌های متقاضی و کارگزاران واسطه اعطای تسهیلات به کانون‌های منتخب؛
- ج. بررسی شرایط و سوابق عملکردی کانون‌های متقاضی و تأیید کانون‌های منتخب برای برخورداری از تسهیلات شیوه‌نامه؛
- د. طراحی مسیر ارتقاء کانون‌های فعال در نظام نخبگانی و تعیین سطوح مختلف بالندگی و اثربخشی آنها؛
- هـ. زمینه‌سازی برای راه‌اندازی کانون‌های جدید در مناطق مختلف کشور (با تأکید بر مناطق محروم)؛
- و. تدوین دستورعمل‌های اجرایی شیوه‌نامه در صورت نیاز (از جمله دستورعمل انتخاب کارگزاران)؛
- ز. نظارت بر روند اجرای شیوه‌نامه و عملکرد کارگزاران و کانون‌های منتخب.

تبصره: کارگروه می‌تواند بخشی از وظایف خود را به کارگزاران یا بنیادهای استانی واگذار نماید.

ماده ۴: شرایط کانون‌ها

- هر یک از کانون‌های متقاضی برای بهره‌مندی از تسهیلات این شیوه‌نامه، باید دارای ویژگی‌های زیر باشد:
- ۱-۴. دارای شخصیت حقوقی و مجوز تأسیس از یکی از مراجع رسمی و صاحب صلاحیت در کشور باشد؛
- ۲-۴. وابسته به منابع مالی یا انسانی بخش دولتی یا عمومی نباشد؛
- ۳-۴. با انگیزه خدمت‌رسانی و فعالیت‌های عام‌المنفعه تأسیس شده باشد و در صدد تحصیل سود مالی نباشد (این موضوع باید در اساسنامه کانون تصریح شده باشد)؛
- ۴-۴. در محل مشخصی اعم از اماکن عمومی (مسجد، حسینیه، مدرسه یا...) یا مکان اختصاصی متناسب و درخور شأن فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی مستقر باشد؛
- تبصره ۱:** ویژگی مندرج در این بند برای کانون‌های تازه تأسیس، با ملاحظه شرایط خاص این کانون‌ها بررسی خواهد شد.
- ۵-۴. مدیران، مربیان و سایر همکاران کانون، ضمن دارا بودن حسن شهرت و برخورداری از شایستگی‌های عمومی مورد نیاز برای فعالیت در زمینه‌های فرهنگی، تربیتی و آموزشی، به تشخیص کارگروه، توانمندی تخصصی در زمینه شناسایی و هدایت دانش‌آموزان مستعد را دارا باشند.
- تبصره ۲:** مدت اعتبار تأیید هر یک از کانون‌های منتخب، یک سال شمسی است و تمدید این مدت، منوط به ارائه گزارش عملکرد کانون و تأیید مجدد کارگروه است.

ماده ۵: تسهیلات

- هر یک از کانون‌های منتخب، در طول مدت اعتبار تأییدیه کارگروه، مشمول بهره‌مندی از تسهیلات زیر خواهد بود:
- ۱-۵. دریافت فهرست دانش‌آموزان مستعد ساکن یا شاغل به تحصیل در محدوده جغرافیایی فعالیت کانون به منظور جذب آنان در کانون؛
- ۲-۵. اعطای اولویت به دانش‌آموزان فعال در کانون برای حضور در برنامه‌های دانش‌آموزی بنیادهای استانی (مطابق مقررات ذی‌ربط)؛
- ۳-۵. اعطای امتیاز به مدیران و مربیان فعال در کانون و دانش‌آموزان برگزیده کانون (به انتخاب کانون، بر اساس سهمیه اعلامی از سوی بنیاد ملی) برای بهره‌مندی از تسهیلات ویژه دانشجویان / طلاب و دانش‌آموختگان برتر در بنیاد (مطابق مقررات ذی‌ربط)؛
- ۴-۵. ایجاد زمینه همکاری دانشجویان / طلاب مستعد تحصیلی مشمول تسهیلات بنیاد ملی با کانون در قالب همکاری دانشجویی / طلبگی (مطابق مقررات توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان و طلاب مستعد تحصیلی کشور)؛
- ۵-۵. پرداخت کمک‌هزینه رهن محل استقرار، انجام تعمیرات و خرید تجهیزات مورد نیاز کانون؛

- ۵-۶. پرداخت کمک هزینه توانمندسازی مدیران و مربیان فعال در کانون؛
- ۵-۷. پرداخت کمک هزینه فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی کانون (تولید محتوا، برگزاری اردو و...);
- ۵-۸. معرفی به بانک برای دریافت وام خرید/ ساخت محل استقرار کانون؛
- ۵-۹. معرفی به نهادهای دولتی و عمومی (آموزش و پرورش، شهرداری‌ها و...) برای مساعدت در تأمین محل استقرار کانون.
- تبصره:** سقف مبلغ تسهیلات بند ۵-۵ تا ۵-۸ را قائم مقام بنیاد ملی و مبلغ تسهیلات قابل اعطا به هر یک از کانون‌های منتخب را کارگروه تعیین می‌کند.

ماده ۶: فرایند اجرا

برای اجرای این شیوه‌نامه، گام‌های زیر طی می‌شود:

- ۶-۱. قائم مقام بنیاد ملی، سهمیه و سقف مبلغ تسهیلات این شیوه‌نامه را برای دوره زمانی مشخص تعیین می‌کند؛
- ۶-۲. مدیران کانون‌های متقاضی، در بازه زمانی تعیین شده از سوی معاونت مستعدان، اطلاعات خود را در سامانه جامع اطلاعاتی بنیاد بارگذاری و درخواست خود را برای بهره‌مندی از تسهیلات، در سامانه ثبت می‌کنند؛

تبصره ۱: چنانچه در هر مرحله از بررسی‌ها مشخص شود کانون متقاضی اطلاعات خلاف واقع را به بنیاد ملی ارائه کرده است، شخصیت حقوقی کانون و شخصیت حقیقی مدیرمسئول کانون، علاوه بر محرومیت از تسهیلات این شیوه‌نامه، از سایر تسهیلات و حمایت‌های بنیاد ملی نیز محروم و عدم صداقت آنان به مراجع ذی‌ربط اعلام می‌شود. همچنین، حق پیگیری موضوع به صورت حقوقی نیز برای بنیاد ملی محفوظ خواهد بود. تشخیص مصادیق مربوط به این بند، بر عهده کارگروه است.

- ۶-۳. معاونت مستعدان، با همکاری بنیادهای استانی یا کارگزاران مورد تأیید کارگروه، پرونده کانون‌های متقاضی را بررسی و راستی‌آزمایی می‌کند.

- ۶-۴. کارگروه، پس از بررسی شرایط، ویژگی‌ها و سوابق عملکردی کانون‌های متقاضی، از جمله توانمندی‌های فرهنگی، تربیتی و آموزشی، کانون‌های منتخب را مشخص و سطوح مختلف بالندگی و اثربخشی آنها را تعیین می‌کند.

تبصره ۲: چنانچه کانون متقاضی در کارگروه برگزیده نشود، در صورت رفع نواقص و ارتقای سطح منابع و فعالیت‌های خود، می‌تواند پس از گذشت دست کم سه ماه از اعلام نتیجه کارگروه، درخواست مجدد خود را برای بهره‌مندی از این تسهیلات در سامانه ثبت نماید.

- ۶-۵. معاونت مستعدان، با همکاری بنیادهای استانی، به طور مستقیم یا از طریق کارگزاران مورد تأیید کارگروه، بر اساس مفاد این شیوه‌نامه، از کانون‌های منتخب پشتیبانی و بر فعالیت آنان نظارت می‌کند.

ماده ۷: تفسیر مفاد و موارد خاص

شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این شیوه‌نامه بر عهده معاونت مستعدان و تصمیم‌گیری در مواردی که به تشخیص معاونت مستعدان، «مورد خاص» شناخته می‌شوند، بر عهده قائم‌مقام بنیاد ملی است.

ماده ۸: نظارت و ارزیابی

معاونت مستعدان در هر سال، حُسن اجرای این شیوه‌نامه را بر اساس شاخص‌های زیر ارزیابی و گزارش آن را تهیه و به قائم‌مقام بنیاد ملی ارائه می‌کند:

- ۸-۱. تعداد کانون‌های متقاضی و منتخب و الگوی پراکندگی آنها در سطح کشور؛
- ۸-۲. جمعیت دانش‌آموزان مستعد تحت پوشش کانون‌های منتخب؛
- ۸-۳. نوع، میزان و زمان بهره‌مندی کانون‌های منتخب از تسهیلات اعطایی؛
- ۸-۴. میزان رضایت کانون‌های منتخب بهره‌مند شده از تسهیلات اعطایی؛
- ۸-۵. میزان کارایی و اثربخشی تسهیلات اعطایی.

ماده ۹: تصویب و اجرا

این شیوه‌نامه، مشتمل بر یک مقدمه، نه ماده و شش تبصره، در تاریخ ۱۴۰۱/۰۷/۱۲ به تصویب قائم‌مقام بنیاد ملی رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب لازم است.

ناصر باقری مقدم

قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان